

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟ

Αναπαράσταση Νεάτερνταλ

ΠΡΟΕΛΛΗΝΕΣ (40.000 π.Χ-7.000 π.Χ)

Η άφιξη των σύγχρονων ανθρώπων (Homo Sapiens) στην Ευρώπη έλαβε χώρα μεταξύ του 40.000 π.Χ και του 20.000 π.Χ. Κατά τη διάρκεια της μεγάλης αυτής χρονικής περιόδου των 20.000 χιλιάδων χρόνων οι πρόγονοί μας οι οποίοι είχαν μεταναστεύσει από την Αφρική πριν 50.000 χιλιάδες χρόνια, κατέκτησαν πληθυσμιακά την ευρωπαϊκή ήπειρο και εκτόπισαν τους παλαιότερους κατοίκους της, το ανθρώπινο είδος του Νεάτερνταλ. Σύμφωνα με το γενετιστή Bryan Sykes όλοι οι σημερινοί ευρωπαίοι προέρχονται από επτά γυναίκες(έξι λευκές και μια μαύρη) οι οποίες ήρθαν από την Αφρική ανάμεσα στα 40 με 20 χιλιάδες χρόνια π.Χ.

Οι πρώτοι σύγχρονοι άνθρωποι (Homo Sapiens) που ήρθαν στην Ευρώπη ήταν κυνηγοί και συλλέκτες της τροφής τους και φυσικά δεν είχαν μόνιμη κατοικία. Ζούσαν σε μικρές ομάδες μέχρι 20 ατόμων και η ζωή τους ξεκινούσε κάθε μέρα με την αναζήτηση της τροφής τους. Οι άντρες ήταν οι κυνηγοί ενώ οι γυναίκες ασχολιόντουσαν περισσότερο με την συλλογή καρπών και την ανατροφή των παιδιών. Η προσδόκιμη ζωή τους ήταν γύρω στα 40 χρόνια, ηλικία που λίγοι έφταναν, γιατί οι κίνδυνοι που ελλόχευαν ήταν πολλοί.

τόσο όσο να επιτρέψει την συνεχή παρουσία δασών σε όλη τη χερσόνησο. Το έδαφος της χερσονήσου ήταν ιδανικό για την εισαγωγή της γεωργίας και κτηνοτροφίας, γιατί χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια να καθαρίζεις τη γη όταν υπάρχει δάσος και επιπλέον ελλοχεύει ο κίνδυνος της γρήγορης αναδάσωσης.

Οι κύριες καλλιέργειες την προϊστορική εποχή ήταν αυτές των σιτηρών(σιτάρι, κριθάρι) κουνιών, μπιζελιών, αχλαδιών και σύκων. Την καλλιέργεια του αμπελιού και της ελιάς την έφεραν οι πρώτοι αγρότες από την ανατολή.

Το μεσογειακό κλίμα με τα ζεστά ξηρά καλοκαίρια και τους βροχερούς αλλά ήπιους χειμώνες ήταν κατάλληλο για την ανάπτυξη της γεωργίας. Το μεσογειακό κλίμα έχει επαναλαμβανόμενες-προβλέψιμες εποχές οι οποίες επανεμφανίζονται κυκλικά κάθε χρόνο.

Από την 7η χιλιετία π.Χ στην ελληνική χερσόνησο εμφανίζονται σημαντικές αλλαγές. Γεωργοί εμφανίζονται σε προηγούμενες ακατοίκητες κοιλάδες, χτίζουν μόνιμες κατοικίες, καλλιεργούν τη γη και εξημερώνουν ζώα. Από τα δεδομένα συμπεραίνουμε πως η γεωργία εισήχθη στην ελληνική χερσόνησο από νέους αποίκους από την Ανατολή οι οποίοι έφεραν την τέχνη της εξημέρωσης των ζώων και την τεχνική της καλλιέργειας των φυτών. Οι νέοι αυτοί κάτοικοι δεν μπορεί παρά να ήταν μικρές ομάδες ανθρώπων που αγαπούσαν την περιπέτεια και έφεραν έναν νέο τρόπο ζωής που θα άλλαζε για πάντα την ζωή των κατοίκων εκεί όπου εγκαθίστανται. Οποσδήποτε θα υπήρχε αλληλεπίδραση ανάμεσα στους νέους γεωργούς-αποίκους από την ανατολή και στους παλιούς κυνηγούς και συλλέκτες της ελληνικής χερσονήσου. Όμως η νέα κουλτούρα(γεωργία και κτηνοτροφία) που έφεραν μαζί τους οι γεωργοί επέφερε δραστικές αλλαγές στον τρόπο ζωής των κυνηγών και θηρευτών αλλά και στην κουλτούρα τους.

Επιπλέον, η γεωργία ήταν ιδανική για την Ελλάδα γιατί την εποχή εκείνη η χώρα και κυρίως η νότια δεν καλύπτονταν από δάση αλλά από ένα μωσαϊκό δασών, θάμνων και στέπας. Το κλίμα την εποχή εκείνη ήταν περισσότερο υγρό από το σημερινό, όχι όμως

Τα αιγοπρόβατα και οι χοίροι προσαρμόστηκαν γρήγορα στο περιβάλλον, ειδικά στα μέρη όπου υπήρχαν δάση βελανιδιάς. Οι παρουσίες των μεγάλων ζώων όπως αγελάδων θα πρέπει να ήταν πιο σπάνια γιατί αυτά τα ζώα χρειάζονται εκτεταμένους βοσκοτόπους για να αναπτυχθούν. Από όλα τα ζώα η κατοικία ήταν αυτή που προσαρμόστηκε ευκολότερα στην ελληνι-

Ο κ. Γιώργος Μητρόπουλος είναι απεσπασμένος εκπαιδευτικός στο Γραφείο Εκπαίδευσης του Γενικού Προξενείου Σίδνεϊ

Αναπαράσταση Νεάτερνταλ

κή χερσόνησο και στα νησιά.

Προϊστορικός άνθρωπος σχεδιάζει ζώα σε σπήλαιο

Το μεσογειακό κλίμα με τα ζεστά ξηρά καλοκαίρια και τους βροχερούς αλλά ήπιους χειμώνες ήταν κατάλληλο για την ανάπτυξη της γεωργίας. Το μεσογειακό κλίμα έχει επαναλαμβανόμενες-προβλέψιμες εποχές οι οποίες επανεμφανίζονται κυκλικά κάθε χρόνο. Η γη πρέπει να καλλιεργείται και να σπέρνεται κάθε φθινόπωρο έτσι ώστε τα φυτά να μεγαλώνουν κάθε άνοιξη, πριν τα ξηρά καλοκαίρια. Οι άλλες καλλιέργειες όπως ελιές και αμπέλια είχαν τη δυνατότητα να επιβιώνουν κατά τη διάρκεια της ξηρής ζεστής περιόδου για να πραγματοποιηθεί η συγκομιδή τους το φθινόπωρο. Εδώ θα ήταν εποικοδομητικό να αναφέρουμε ότι σε μη προβλέψι-

μα κλίματα όπως είναι της Αυστραλίας οι ιθαγενείς κάτοικοί τους δεν πραγματοποίησαν ποτέ την αγροτική επανάσταση.

Το χαρακτηριστικό των πρώτων οικισμών είναι ότι δημιουργήθηκαν κοντά σε πηγές ή ποτάμια με πλούσια εύφορη γη δίπλα τους η οποία ήταν κατάλληλη για καλλιέργεια. Επίσης οι κάτοικοι εκμεταλλεύονταν τα τοπικά υλικά για να κατασκευάσουν τα κεραμικά τους τα οποία σχεδόν αποκλειστικά προορίζονταν για τοπική χρήση.

Άλλο ένα χαρακτηριστικό είναι ότι από τα στοιχεία που έχουν βρεθεί μέχρι τώρα δεν υπάρχουν ενδείξεις για φυσική βία ανάμεσα στους κατοίκους και για ολικές καταστροφές χωριών την εποχή αυτή(8.000-3.000 π.Χ). Γεγονός πάντως είναι, ότι οι νέοι αυτοί αγρότες που εγκαταστάθηκαν στον ελλαδικό χώρο κατά την πρώιμη νεολιθική εποχή αποτέλεσαν τη βάση για την περεταίρω διάδοση της γεωργίας και της μόνιμης κατοικίας στην Ευρώπη.

Γεώργιος Μητρόπουλος

